

DIALÓGUS

**A Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Karának alumni kiadványa**

2010

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság
2006/4/V/4. számú határozatával a jogászképzések
párhuzamos akkreditációs vizsgálata és a „Kiválósági hely” címre
beadott pályázatok alapján a

Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának

a jogász képzésben
nyújtott kiemelkedő teljesítményéért
2011. június 30-ig

Kiválósági hely

címet adományozott.

Budapest, 2006. április 28.

Fésüs László
a MAB elnöke

Felelős kiadó: Dr. Szabó Imre
az SZTE ÁJTK dékánja

Felelős szerkesztő: Dr. Balogh Elemér
baloghe@juris.u-szeged.hu
<http://www.juris.u-szeged.hu>

Nyomdai munkák: „Norma” Nyomdász Kft.
Hódmezővásárhely

Alkotmánytörténeti kutatások Oxfordban

Az angol és a magyar jogrendszer összehasonlító vizsgálata mai napig a jogtudomány egy igen elhanyagolt területe, pedig számos jogintézményi hasonlóságot és különbözőséget figyelhetünk meg, amelyek befolyásolták a két ország jogrendszerének alakulását. Kutatásomat elősegítette, hogy három hónapos tudományos tanulmányúton vettem részt az Oxfordi Egyetemen (University of Oxford, Faculty of Law, Institute of European and Comparative Law), amelynek keretében a *The Development of Citizenship in England in the 19th Century, with Special Attention to the Comparative Analysis of English and Hungarian Citizenship Law* kutatási projekten dolgoztam *Stefan Vogenauer* professzor szakmai irányítása mellett. A fogadó egyetem (University of Oxford, Faculty

of Law) 2009-ben bírálta el a pályázati kérelmem, amelyet követően a Magyar Ösztöndíj Bizottság megítélte számomra a Magyar Állami Eötvös Ösztöndíjat 2010-ben (MÖB/66-1/2010). Ezúton szeretnék köszönetet mondani mentoromnak, *Dr. Homoki-Nagy Mária* professzorasszonynak szakmai támogatásáért. Köszönettel tartozom továbbá a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának, hiszen kiutazásomat anyagilag támogatta.

A kutatási témának megfelelően alapvetően a 19. századi állampolgársági anyagok elemzésével foglalkoztam, elsősorban a parlamenti anyagok (Papers of House of Commons, Papers of House of Lords) és a korabeli jogesetek (Law Reports) vizsgálatával. Nem maradhatott el a primer források elemzése mellett a szekunder irodalom fel-

Christ Church

tárása sem. Kutatási eredményeim egy részét publikáltam „The Pretences of Loss of Hungarian Citizenship in the 19th Century” című tanulmányomban, mely a Forum Historiae Iuris németországi, lektorált szaklapban jelent meg.

A tematikusan felépített kutatásom során alapvetően az alábbi kérdésekre kerestem a választ. Miként jelent meg és fejlődött az állampolgárság és az állampolgár fogalma? Milyen kapcsolódási pontok léteztek az egyes európai államok jogszabályai között? Hogyan fejlődött ki az angol állampolgárság fogalma? Milyen bevándorlási politikát és idegenrendészeti eljárásokat vezettek be a 19. századi Angliában? Lehetséges volt-e fenntartani a többes állampolgárságot, és ha igen, akkor milyen feltételekkel? Milyen volt a visszahonosítási eljárás?

Kutatásom valódi célkitűzését az jelentette, hogy ne csak a magyar jogszabályokat és joggyakorlatot vizsgáljam, hanem többek között azokat a Magyarországra és Angliára jellemző társadalmi- és politikatörténeti változásokat is, amelyek befolyásolták a jogszabályalkotást és a gyakorlatot.

Az állampolgársági jog mellett az országgyűlési képviselői összeférhetetlenséggel foglalkoztam. A magyar szabályozást 1875-ig alapvetően a parlamenti szokásjog alakította törvényi szabályozás hiányában. Az angol jogrendszerben is számos esetet találhatunk a House of Commons iratai között. Az *incompatibilitas* szabályozására nem csak nálunk, hanem Európa szinte minden országában található példát a vizsgált időszakban, melynek alapvető célja, hogy kiküszöbölje és elenyésztse az erkölcsi és a gazdasági változás káros hatásait a politikai életben.

A jogtörténész munkáját nagyon megkönnyítette, hogy az Oxfordi Egyetem könyvtárában elektronikus formában elérhető a 19. századi könyvek és iratok jelentős része. A Bodleian Law Library közel 400.000 kötetével a világ egyik legjelentősebb szakkönyvtára. A könyvtár és a jogi kar a St Cross Building-ben kapott helyet. Természetesen az egyes *college*-ok könyvtárában is megtalálhatók azok a könyvek, amelyek a jogáshallgatók mindennapi szakmai felkészüléséhez szükségesek.

Az Oxfordi Egyetem Anglia egyik legrégebben alapított egyeteme. A párizsi minta alapján hozták létre az egyetemi képzést 1200-ban. Az egyetemen számos *college* működik, amelyek közül az első három a University College, a Merton és a Balliol. A 14. században alapították az Exeter-t, a Oriel-t, a Queen's-t és a New College-ot. A következő században hozták létre a következő kollégiumokat: Lincoln, All Souls, Magdalen. A reformáció előtt még két kollégiumot alapítottak: Brasenose és a Corpus Christi. A leghíresebb kollégiumát (Christ Church) VIII. Henrik alapította 1546-ban. Természetesen az egyetemnek nem csak régi épületei, kollégiumai vannak (pl. St Catherine's College, St Antony's College).

Hogyan néz ki a jogász-képzés az Oxfordi Egyetemen? A jogi karon tartott nyílt napok (open days) alkalmával az érdeklődők felvilágosítást kapnak a kar képzési struktúrájáról. Az alapfokú jogászképzés három éves (Course I.), kivéve, ha valaki olyan szervezett egyetemi képzésben vesz részt, amelynek negyedik évét valamelyik európai egyetem fakultásán kell elvégeznie (Course II.). Ezt az évet Franciaországban, Németországban, Olaszországban vagy Spanyolországban tölthetik a hallgatók, ahol

az adott ország jogrendszerébe kapnak betekintést. Arra is van lehetőség, hogy a University of Amsterdam európai és nemzetközi jogi képzésében vehessenek részt a leendő jogászok. A jogi karra jelentkezőknek meg kell írni egy írásbeli tesztet (Law National Admissions Test, LNAT). A Course II-re jelentkező hallgatóknak ezen kívül egy szóbeli meghallgatáson is részt kell venniük, amely a fentebb említett országok anyanyelvén történik.

Az első három év azonos alapképzést tartalmaz mindkét kurzus esetén. A képzés elsődleges célja, hogy fejlesszék a hallgatók prezentációs és analízációs képességét. A hallgatók jogesetek exegézisén keresztül sajátítják el a precedens rendszer megértéséhez szükséges szakmai rátermettséget. Az oktatók számára kiemelkedő jelentőséggel bír, hogy a hallgatók egy adott problémát ne csak a jog kontextusában vizsgálják, hanem merjenek szélesebb körben gondolkodni, vizsgálják meg a jogeset etikai, filozófiai, történeti és gazdasági oldalát. Az egyetemen nem csak elméleti tudást szereznek a hallgatók, hanem kutatómódszertannal is megismerkedhetnek. Ezt elősegíti, hogy egy-egy oktatóhoz meglehetősen kis létszámú hallgatót rendeljenek. Ez a tutorálási rendszer személyes kontakust tesz lehetővé a professzorokkal, akik heti rendszerességgel foglalkoznak a diákokkal, megbeszélnek a felmerült problémákat. A hallgatóknak magas szakmai színvonalú dolgot kell készíteniük a professzor szakmai útmutatása mellett.

A tutori rendszerbe jelentkező hallgatók esetében az oktatók a következőket veszik figyelembe: a hallgatók motiváltságát, a tudományos munkára való rátermettségét és a kommunikációs képességét. A hallgatóknak be kell mu-

tatniuk egyetemi dokumentumaikat, beleértve a vizsgákon elért minősítést és többek között a LNAT teszt eredményét.

Azok a hallgatók, akik elvégzik a jogi képzést (BA in Jurisprudence) beiratkozhatnak a gyakorlat számára is elengedhetetlenül szükséges képzésekre (Legal Practice Course, Bar Professional Training Course). Az oxfordi képzés középpontjában alapvetően az angol jog áll, de e mellett a hallgatók a Common Law rendszerének komplex vizsgálatán keresztül betekintést nyerhetnek az USA, Ausztrália, Új-Zéland és Kanada jogrendszerébe is.

Az első éves képzésben alapvetően a következő tárgyakat tanulják a hallgatók: büntetőjog, alkotmányjog, bevezetés a római magánjogba, kutatómódszertan. A második és a harmadik évben a következő tárgyakat kell teljesíteni: eljárásjog, kötelmi jog, agrárjog, közigazgatási jog, EU jog és jogelmélet. Két szabadon választott tárgyat is fel kell venniük a hallgatóknak. A hallgatók írásban vizsgáznak a szemeszter végén.

Az egyetem a jogászok számára széles körben nyújt további képzési lehetőségeket: Bachelor of Civil Law, Magister Juris, Master of Philosophy in Law. Nagy jelentősége van a posztgraduális képzéseknek, amelyek közül kiemelkedik a doktorképzés. A PhD hallgatók az elsőéves elméleti képzést követően kutatással töltik idejük jelentős részét. A doktorképzésben résztvevő hallgatók egy része csak olyan ösztöndíjas hallgató, akik nem vesznek részt az egyetemi oktatásban. A PhD hallgatók a három éves képzési idő alatt alapvetően diszertációjukon dolgoznak. Szakmai eredményeiket publikálják, és tudományos konferenciákon vesznek részt. A

jogi kar a világ minden részéről fogad hallgatókat és kutatókat, amelynek következtében nemzetközi tudományos élet fogadja a látogatót. A hagyományairól híres, több mint 800 éves egyetem barátságos légkörét a történelmi város teszi még inkább különlegessé.

A tudományos kutatás mellett arra is volt lehetőségem, hogy megismerkedjek Anglia történelmével és kultúrájával. Oxfordban számos múzeum található, amelyek közül kiemelkedik az Ashmolean Museum, ahol a kiállított műtárgyakon keresztül betekintést nyerhet a látogató többek között az ókori görög, a római és az egyiptomi történelembe. A University Museum és a Pitt River Museum további kikapcsolódási lehetőséget nyújt a látogató számára. A megyében (Oxfordshire) található a Blenheim Palace, ahol Churchill

született. Érdekes volt belépni abba a világba, ahol Marlborough 11. hercege jelenleg is él családjával.

Több hétvégét töltöttem Londonban a város közelsége miatt. Nehéz lenne felsorolni a megnézett történelmi emlékműveket vagy múzeumokat. Kiemelném mégis a Parlamentet, ahol egy idegenvezető segítségével betekintést nyerhettünk a House of Commons és a House of Lords működésébe. Londoni kirándulásaim egyik felejthetetlen élménye, hogy az oxfordi magyarok és néhány nemzetközi „szimpatizáns” egyetemista társaságában elmentem a Wembley arénába az angol-magyar barátságos futballmeccsre.

Dr. Varga Norbert
egyetemi adjunktus

All Souls College Library